

Debat: 'Ryst din røv, so' - er det sproglig berigelse?

Politiken

21.11.2004

Side 6 | 937 ord

Artikel-id: e02bdc46

[Original artikel](#)

af Anette Dina Sørensen, kønsforsker

Nu har 45-årige Hanne-Vibeke Holst igen opført sig som en tantet, bekymret husmor, forstår man på både leder og kulturforside i torsdags-Politiken. Hun har tilladt sig at revse de mandlige anmelderes kæledægger, de danske rapmusikere, for deres sexistiske sprogbrug.

Ifølge Politiken er Holsts alder og køn diskvalificerende for hendes kritik. Hun er simpelthen for gammel og for feministisk til at forstå, at det er kunst, der er tale om. At 'møgso', 'luder' og 'kælling' bare er kreative armbøjninger i det kunstneriske »sproglaboratorium«.

Selv blev jeg nærmest lykkelig over hendes arrige udladninger i lørdagens Politiken. Og godt skrevet, var det sgu! Tak, Holst! tænkte jeg i mit stille sind, mens jeg sad på lokum og bladrede i avisen.

Endelig en med nosser store nok til at formulere det, jeg og mange andre - også mænd - hovedrystende tænker, hver gang kæledæggerne vrisser deres kvinde- og bøsseforagt ud i offentligheden velsignet af anmeldere, der finder det kreativt banebrydende, at drengene har lært at sige patter og bøsserøv. Selv er jeg 42 og derfor i Politikens begrebsverden angiveligt for gammel til at fatte tingene - på linje med Holst. Og måske er det ligeledes aldersbetinget, at jeg føler lammelse, når to småpiger på 20 kalder mig 'gamle luder' en nat ved Nørreport Station, fordi jeg står forrest i taxakøen. Eller når en dreng med anden etnisk baggrund ruller bilruden ned og skriger 'so' efter mig i myldretidstrafikken. Det er sikkert bare mig, men det føles ydmygende.

Politiken arbejder ellers hårdnakket på at trække grænsen mellem kunsten og virkelighedens verden, og overbevise læserne om, at råbene på Nørreport intet har at gøre med rapmusikkens kategoriske udmeldinger. Både den debuterende Niarn og den ældre rotte i faget Jokeren bedyrer lammefromt i artiklerne, at de skam ikke er sexister, men tværtimod ææælsker og respekterer kvinder.

Og fra vidneskranken akkompagnerer sprogforskeren, at ord skifter betydning afhængig af, hvilken sammenhæng de udtales i. Så don't worry, gamle tudefjæs-feminister, 'luder' betyder noget helt andet, når Niarn rapper det, end når drengene skriger det efter pigerne i klasseværelset.

Kan hænde at 'so', 'luder' og 'bøsse' twistes fra den ene sammenhæng til den anden. At tid og rum potentielt kan forskyde betydningen, så det nedsættende og sexistiske opløses. Det er bare ikke tilfældet her.

Rapkulturens vedholdende interesse for at bruge ordene er netop betinget af, at deres oprindelige betydning stadig klæber og ikke kan misforstås. At ordene faktisk henviser til noget genkendeligt - noget der virker stærkt og gør nas at få smidt i ansigtet.

Denne antagelse bestyrkes af, at ordene jo ikke bruges til at beskrive en cykel i rapteksterne, men fortsat bruges som karakteristik af kvinder, der ikke lystre, og mænd, der falder uden for den maskulinitetsforståelse, rapkulturens homofobiske hulemand abonnerer på. Niarn siger det selv i Politikens interview: »I min branche er der mange kvinder, der opfører sig på den måde, som jeg rapper om - der er løse på tråden og så videre.

Det er jo ikke bare noget, jeg finder på«. Joh, det er Niarn! 'Løs på tråden' er din fortolkning af kvinders seksuelle adfærd, 'luder' er begrebet, du stigmatiserer og regulerer deres adfærd med.

Det værste er ikke, at kæledæggerne afviser at mene, det de rapper. Det værste er, at de ved bestandigt at skrive sig op i sprogets mest menneskefjendske hjørner legitimerer brugen af ordene, og skaber grobund for menneskefjendske holdninger - i klasseværelset, på gaden, blandt mennesker med forskellige etnisk baggrund og forskellige seksuelle præferencer. Det bliver okay at skrive 'lede møgso', for det gør Jokeren, og han er jo kunstner.

I Århus sidder en flok 'gamle tanter' og 'husmødre', der bekymrer sig om udviklingen. De er godt nok politikere og skolelærere, men pyt nu med det. De har indført nul-tolerance-princippet over for børn og unges sprogbrug.

Politiken mener sikkert, at disse mennesker heller ikke har fattet, at gloserne er en berigelse af sproget. At køn og magt skulle influere konstruktionen og den legitime brug af visse begreber, mener Politiken sandsynligvis ikke, der er belæg for at konkludere.

Alligevel er det værd at tænke over, hvorfor kulturen ikke stiller en tilsvarende række kreative begreber om maskulinitet til rådighed for ungdommens sociale kommunikation. Hvorfor er det ikke pigerne, der rabler sexistiske og seksuelt intimiderende gloser af sig i anmelderroste sange - og i klasseværelset? Hvorfor? Historisk set har kvindebevægelsen forsøgt sig, da den satte ord som 'patriarkalske svin', 'mandschauvinist' og 'stodder' i omløb for at tage magten og markere foragten for den undertrykkelse, de mente at være ramt af. Og i midt 90'erne uddelte Kvindeligt Selskab 'Pikhoved-prisen'. Ingen af initiativerne faldt heldigt ud.

Jeg husker især mediernes amok løb omkring 'pikhovedet' - fordi jeg selv fandt initiativet uanstændigt og undergravende for dialogen mellem kønnene. Men hvorfor reagerer verden så kraftigt, når mænd hænges ud, og hvorfor kan en vending som 'ryst din røv, so' i den grad opfattes som kunst og sproglig berigelse, at den placeres med store typer på forsiden af Politiken? Mænd i min omgangskreds er dødrætte af rappernes besidderiske terrænpisseri, ikke mindst fordi de mener, det smitter af på vores maskulinitetsforståelse.

De vil ikke slås i hartkorn med hulemænd, der trods skelsår mener at have hånds- og halsret over kvinders seksuelle adfærd. Og pigerne, der skal leve med skældsordene og den seksuelle intimidering, hvad siger de? Min datter på 17 ryster resigneret på hovedet. »Man vænner sig til det. Det går ind her og ud der«, siger hun, og peger på ørerne. »Bliver du ikke tosset«, må jeg vide. Hun nikker tøvende, »det er jo idioter, der siger sådan noget, det ved man bare«. Protester er der imidlertid ikke mange af, indrømmer hun, for den røvfuld man risikerer, er det ikke værd. Så hellere holde kæft.

Selvfølgelig har Niarn, Jokeren, L.O.C, Nick & Jay og alle de andre et ansvar for de sexistiske murbrokker de sender i omløb, og som småpiger, voksne kvinder og mænd, der tilfældigvis elsker andre mænd skal lægge krop til. Uanset hvor mange skulderklap anmelderne uddeler, er rappernes ord forankret i en kulturel virkelighed.

Hulemændene afviser at være sexistiske, ja! men de bærer ved til en samfundsmæssige sexisme, som et ligestillingsorienteret samfund absolut ikke kan leve med. Hvornår går det op for Politiken?